

Notat

Redegjørelse for naturmangfold ifm KU for utvikling og oppgradering av Ramsund orlogstasjon, Tjeldsund.

Saksnummer:	[Sak 00]
Notatdato:	30. november 2023
Mottaker(e):	Are Vestli
Saksbehandler:	Audun Brekke Skrindo

Innhold

1. Ramsund orlogstasjon	2
2. Verditabell og verdisetting av naturmangfold	2
3. Kommentar vedrørende artsregistrering og lokasjon	2
4. Arter av særlig stor forvaltningsinteresse	3
4.1 Artsliste for registreringer i reguleringsplanområdet:	3
4.1.1 Ærfugl	3
4.1.2 Gråmåke	3
4.1.3 Konklusjon	3
5. Arter av stor forvaltningsinteresse	4
5.1 Artsliste for registreringer i reguleringsplanområdet:	4
5.1.1 Konklusjon	4
6. Ansvarsarter	5
6.1.1 Svartbak	5
6.1.2 Fjellvåk	5
6.1.3 Heipiplerke	5
7. Fremmede arter	6
7.1 Artsliste for registreringer av fremmede arter i tiltaksområdet:	6
7.1.1 Konklusjon på fremmede arter	7
8. Verdisetting for naturmangfold, oppsummert	7
9. Andre relevante registreringer i nasjonale portaler for naturmangfold	8
9.1 Gyteområder og felt	8

9.2 Forvaltningsområder rovvilt.....	9
9.3 Sensitive arter	9
9.4 Rødlistede arter i tiltaksområdet	10
9.5 Rødlistede naturtyper.....	10

1. Ramsund orlogstasjon

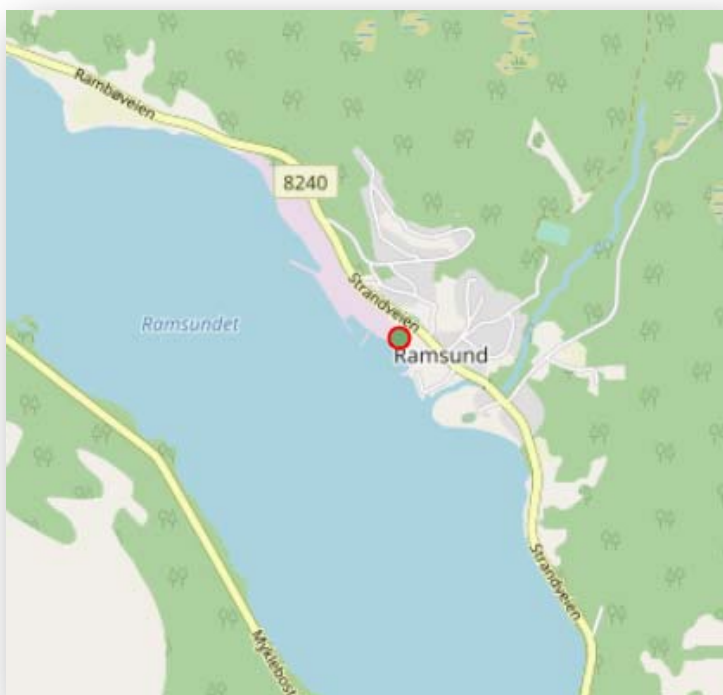
Ramsund orlogstasjon skal oppgraderes og det er behov for nye bygg og funksjoner for å imøtekomme Forsvarets fremtidige behov. Stasjonen skal reguleres med bakgrunn i krav fra Tjeldsund kommune. Planen vil bl.a. redegjøre for eksisterende anlegg og deres miljøtilstand. I forbindelse med undersøkelse av eksisterende naturmangfold er det i dette dokumentet redegjort for konsekvens for arter som utløser krav om konsekvensutredning.

2. Verditabell og verdisetting av naturmangfold

Se kap 8

3. Kommentar vedrørende artsregistrering og lokasjon

Registreringene er gjort på samme punkt. Grunnen til at dette har skjedd er at registreringssystemet Artsobservasjoner.no har et ferdiglagd punkt som ligger plassert i terrenget. Ornitologer som vil registrere noe på Ramsund orlogstasjon vil derfor henfalle til fristelsen å benytte et ferdig punkt i stedet for å registrere fuglene der de faktisk forekommer.

Figur 1 Illustrasjon av ferdiglagd registreringspunkt i Artsobservasjoner.no

4. Arter av særlig stor forvaltningsinteresse

Forekomst av arter i denne kategorien skal undersøkes med tanke på mulige negativ påvirkning fra tiltak i reguleringsplanområdet

4.1 Artsliste for registreringer i reguleringsplanområdet:

Ærfugl, 14. mai 2023

Gråmåke, 20. september 2018

Geolokasjonen for punktet som gråmåke er registrert på kan i teorien stemme, men sannsynligheten for at også dette er en omtrentlig lokasjon er høy fordi dette er en forhåndsdefinert lokalitet for rapporteringssystemet. For ærfugl er det usannsynlig at dette punktet på land stemmer. Mest sannsynlig er arten registrert utenfor orlogstasjonen, enten i havnebassenget eller ute i sundet.

4.1.1 Ærfugl

Faktaark for observasjonen: https://faktaark.naturbase.no/artnasjonal?id=16.51452_68.492478_3531

Ærfugl hekker på holmer og skjær, gjerne skjult i vegetasjonen. Stedvis kan ærfuglene velge å hekke nært mennesker i et forsøk på å unngå predatorer som kanskje holder seg unna de samme områdene.

Tiltakene som skal gjennomføres i oppgraderingen av Ramsund orlogstasjon omfatter arealer der ærfugl tradisjonelt ikke har hekket. Det er ikke vegetasjon på disse arealene og relativt stor aktivitet. Artens utbredelse lokalt viser at det er de grunne arealene lenger nord, i Tjeldsundet, som fungerer som hekkeområde. Her finnes større tilgang på holmer og skjær hvor faren for predasjon av egg og unger er mindre. Registreringene av ærfugl i Ramsundet (fire totalt) inneholder både sommer- og vinterobservasjoner, som kan tyde på at fjorden blir benyttet sporadisk gjennom året.

4.1.2 Gråmåke

Faktaark for observasjonen: https://faktaark.naturbase.no/artnasjonal?id=16.51452_68.492478_3677

Gråmåke er en stor måke som hekker langs kysten mellom 30 og 70 grader nord. Arten er vanlig, men populasjonen regional har antagelig gått såpass kraftig tilbake i nyere tid at den er rødlistet som sårbar (VU). Gråmåke hekker tradisjonelt på isolerte holmer og skjær, men kan også hekke i tilknytning til menneskelige installasjoner (hustak og lignende). Utbyggingen på Ramsund vil ikke påvirke artens forekomst negativt, siden arealene som skal endres ikke er hekkelokaliteter for gråmåke.

4.1.3 Konklusjon

Tiltaket som endringen av Ramsund orlogstasjon utgjør vil ikke påvirke ærfugl eller gråmåke negativt.

5. Arter av stor forvaltningsinteresse

Forekomst av arter i denne kategorien skal undersøkes med tanke på mulige negativ påvirkning fra tiltak i reguleringsplanområdet

5.1 Artsliste for registreringer i reguleringsplanområdet:

Storskarv, 20. september 2018

Geolokasjonen for punktet som storskarv er registrert på kan i teorien stemme, men er svært lite sannsynlig. Det kan ha vært en rastende fugl, men mest sannsynlig er arten registrert ute i havnebassenget.

Storskarv er tilknyttet sjøen og hekker i området. Det er få store kolonier men arten utnytter fiskeressursene i nesten alle fjordene, og forekommer spredt.

Tiltakene som skal gjennomføres i oppgraderingen av Ramsund orlogstasjon omfatter ikke arealer hvor storskarv hviler, hekker eller skaffer seg næring. Artens utbredelse lokalt viser at den forekommer i alle fjordarmer rundt Ramsund. Registreringene av storskarv i Ramsund og Tjeldsund (129 totalt) viser at det er få registreringer på sommeren. Hovedandelen av registreringer er mellom september og april. Dette kan være tilfeldig, siden datamaterialet ikke er samlet inn systematisk. Likevel kan det tyde på at disse fjordene hovedsakelig blir benyttet som jaktområde utenom hekkesesongen. Ved søk på perioden mai til juli viser registreringene for Lofoten-regionen at storskarv benytter fuglefjell ut mot åpent hav. I tillegg ser det ut til at sjøen nord for Tjeldsundbrua også blir benyttet i denne tiden på året.

5.1.1 Konklusjon

Tiltaket som endringen av Ramsund orlogstasjon utgjør vil ikke påvirke storskarv negativt.

6. Ansvarsarter

Ansvarsarter er arter der Norge har 25% eller mer av Europeisk bestand. Registreringer av alle de tre ansvarsartene er alle registrert på det samme punktet. Dette er et felles punkt som er forhåndsdefinert i registreringsportalen Artsobservasjoner.no. Se kommentar om registreringspunkt tidligere i dokumentet.

Artsliste for ansvarsarter ved Ramsund orlogstasjon

- Svartbak, 20. september 2018
- Fjellvåk, 20. september 2018
- Heipiplerke, 14. mai 2023

6.1.1 Svartbak

Faktaark for observasjonen: https://faktaark.naturbase.no/artnasjonal?id=16.51452_68.492478_3694

Svartbak er den største måkearten i Norge. Tellingene fra 1980 viser at arten har hatt en varierende utvikling i Norge. I sør har bestanden periodevis gått både opp og ned. Men den nordnorske bestanden har sunket med hele 62% i perioden 1980-2013. Totalt sett er arten kategorisert som livskraftig.

Svartbak er ikke rapportert hekkende inne på Forsvarsbyggs arealer, men det er ikke utenkelig at dette har skjedd. Tiltaket vil uansett ikke fjerne hekkemuligheter for svartbak, eller på annen måte begrense svartbakens tilgang på føde i området.

6.1.2 Fjellvåk

Faktaark for observasjonen: https://faktaark.naturbase.no/artnasjonal?id=16.51452_68.492478_3870

Fjellvåk er en rovfugl som hekker regelmessig i Norge. Populasjonen vurderes i Norge til å være livskraftig.

Vedrørende observasjonen av fjellvåk i dette datamaterialet er det sannsynlig at det er et overflyvende individ som var på trekk sørover. Dette betyr ikke at arten ikke kan ha fast tilhold i regionen. Men det er ingen rapporter, observasjoner eller analyser av naturforholdene i tiltaksområdet som indikerer at fjellvåk får redusert tilgang på hekkemulighet, jaktområder eller på annen måte redusert funksjonsområde på grunn av tiltaket.

6.1.3 Heipiplerke

Faktaark for observasjonen: https://faktaark.naturbase.no/artnasjonal?id=16.51452_68.492478_4322

Vedrørende den konkrete observasjonen av heipiplerke i dette datamaterialet er det sannsynlig at dette er et individ på trekk. Nøyaktigheten for denne registreringen er dårlig siden det er benyttet en generell forhåndsdefinert lokalitet som indikerer at arten ikke ble sett akkurat i det registrerte punktet men innenfor en radius på 300m. Likevel er heipiplerke en regulær hekkefugl i regionen.

Arten foretrekker åpen hei i fjellet, men hekker også på gressrike strandenger. Undertegnede har selv registrert arten helt nord i tiltaksområdet i 2023, hvor tiltaksområdet går over i en gressrik strandeng.

Heipiplerke er opportunistisk i søk etter føde og påtreffes ofte i arealer som knyttet til bosetning. Arealene som tiltaket omfatter er allerede sterkt endret og inneholder få ressurser for heipiplerke. Det er ingen rapporter, observasjoner eller analyser av naturforholdene i tiltaksområdet som indikerer at heipiplerke får redusert tilgang på hekkemulighet, jaktområder eller på annen måte redusert funksjonsområde på grunn av tiltaket.

7. Fremmede arter

Forekomst av arter i denne kategorien arter skal undersøkes med tanke på mulige negativ påvirkning fra tiltak i reguleringsplanområdet. Selv om utbredelsen av fremmede arter er færre i nord enn i sør, både med hensyn på antall arter og antall individer, så er trusselen fra fremmede arter stor.

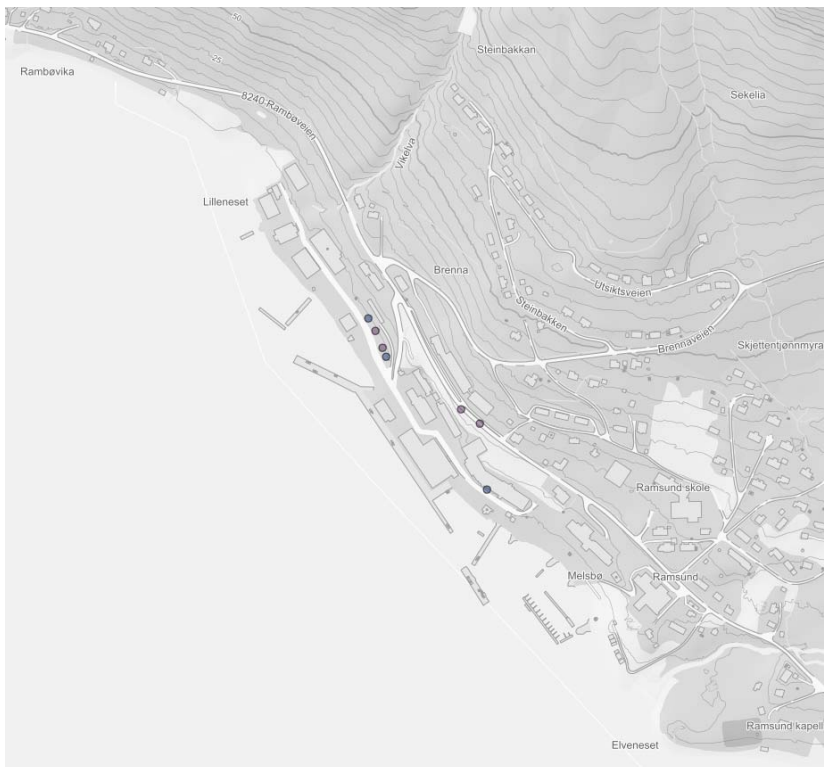
7.1 Artsliste for registreringer av fremmede arter i tiltaksområdet:

Artene som er inkludert i denne listen er hentet fra de to øverste fremmedartskategoriene, svært høy risiko (SE) og høy risiko (HI)

- Tromsøpalme (SE)
- Skogskjegg (SE)
- Skjermleddved (SE)
- Sibirertebusk (HI)
- Hagestemorsblom (HI)
- Snøbær (HI)

Artene er registrert på det punktet de faktisk forekom på registreringstidspunktet.

Forsvarsbygg benytter miljøoppfølgingsplaner (MOP) og graveplaner i sine prosjekter. Tiltakene i MOP for oppgradering av Ramsund orlogstasjon beskrive hvordan eksisterende forekomster av fremmede arter skal håndteres. Råd og veiledning hentes fra Forsvarsbyggs «Veileder i håndtering av fremmede arter» som henter gjeldende tips, råd og «best practice» fra grøntanleggsbransjen med mer. I tillegg følger prosjektene Forsvarsbyggs prosedyrer for massehåndtering der hindring av frøspredning, røtter og andre plantedeler inngår.

Figur 2 Plassering i terrenget for funn av fremmede arter, per november 2023

7.1.1 Konklusjon på fremmede arter

Tiltaket som endringen av Ramsund orlogstasjon utgjør en risiko for spredning av fremmede arter. Prosjektets håndtering av de fremmede artene og de massene der artene forekommer vil følge de rutiner som Forsvarsbygg har utarbeidet både innen bekjemping og hindring av spredning av fremmede arter

8. Verdisetting for naturmangfold, oppsummert

Verdisettingen er beskrevet i Miljødirektoratets digitale veileder for konsekvensutredninger:

miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/arealplanlegging/konsekvensutredninger/metode-for-utredning/naturmangfold/1.4-sett-verdi

Med bakgrunn i M-1941 Konsekvensutredning av naturmangfold, gis her vurderinger i henhold til verditabellen for de ulike kategoriene gitt i KU-forskriften.

Vern og områder med båndlegging	Uten betydning for KU Ingen arealer i tiltaket er vernet eller båndlagt.
Naturtyper kartlagt etter miljødirektoratets instruks	Uten betydning for KU
Naturtyper etter HB13 og HB19	Uten betydning for KU Det foreligger ingen registrerte naturtyper etter håndbok 13. NB: vurderingen som er gjort i tabellen kun gjelder den landdelen av tiltaket. Marin del (håndbok 19) blir vurdert i separat undersøkelse.
Arter (med økologiske funksjonsområder)	Noe verdi, men svært begrenset naturmangfold. Det finnes svært beskjedne biologiske ressurser i tiltaksområdet og arealene er sterkt endret med hovedsakelig harde overflater. Se kommentarer til hver enkelt av artene som utløste KU-vurdering tidligere i dokumentet.
Landskapsøkologiske sammenhenger	Uten betydning for KU Tiltaksområdet er begrenset i utstrekning. Overflaten består hovedsakelig av bygninger, harde overflater (asfalt, grus, betong). Det foreligger inn grønne korridorer og trekkområder for vilt.
Geotoper (landformer)	Uten betydning for KU Tiltaksområdet har ingen naturlige landformer, og er utformet i forbindelse med den allerede eksisterende infrastrukturen som finnes i dag.

Geologisk arv/geosteder	Uten betydning for KU WMS-tjenesten for «geologisk arv» har ingen registreringer i det aktuelle tiltaksområdet
-------------------------	---

Alle settes til «Uten betydning for KU» unntatt «Arter...» siden det ikke er ekte null verdi. Det forekommer vanlige arter. Men det må forklares at det er svært redusert natur i tiltaksområdet.

9. Andre relevante registreringer i nasjonale portaler for naturmangfold

9.1 Gyteområder og felt

Torsk har i Norge en negativ utvikling. Kystnære områder som gyteplass er viktige for å opprettholde bestanden. Ramsund er registrert som viktig gyteområde for torsk.

Både anleggsperioden og den påfølgende driftsperiode videre må påse at tiltak blir satt inn som begrenser negativ påvirkning på det marine miljøet i fjorden utenfor stasjonen.

Figur 3 Gyteområder for torsk i regionen rundt Ramsund orlogstasjon

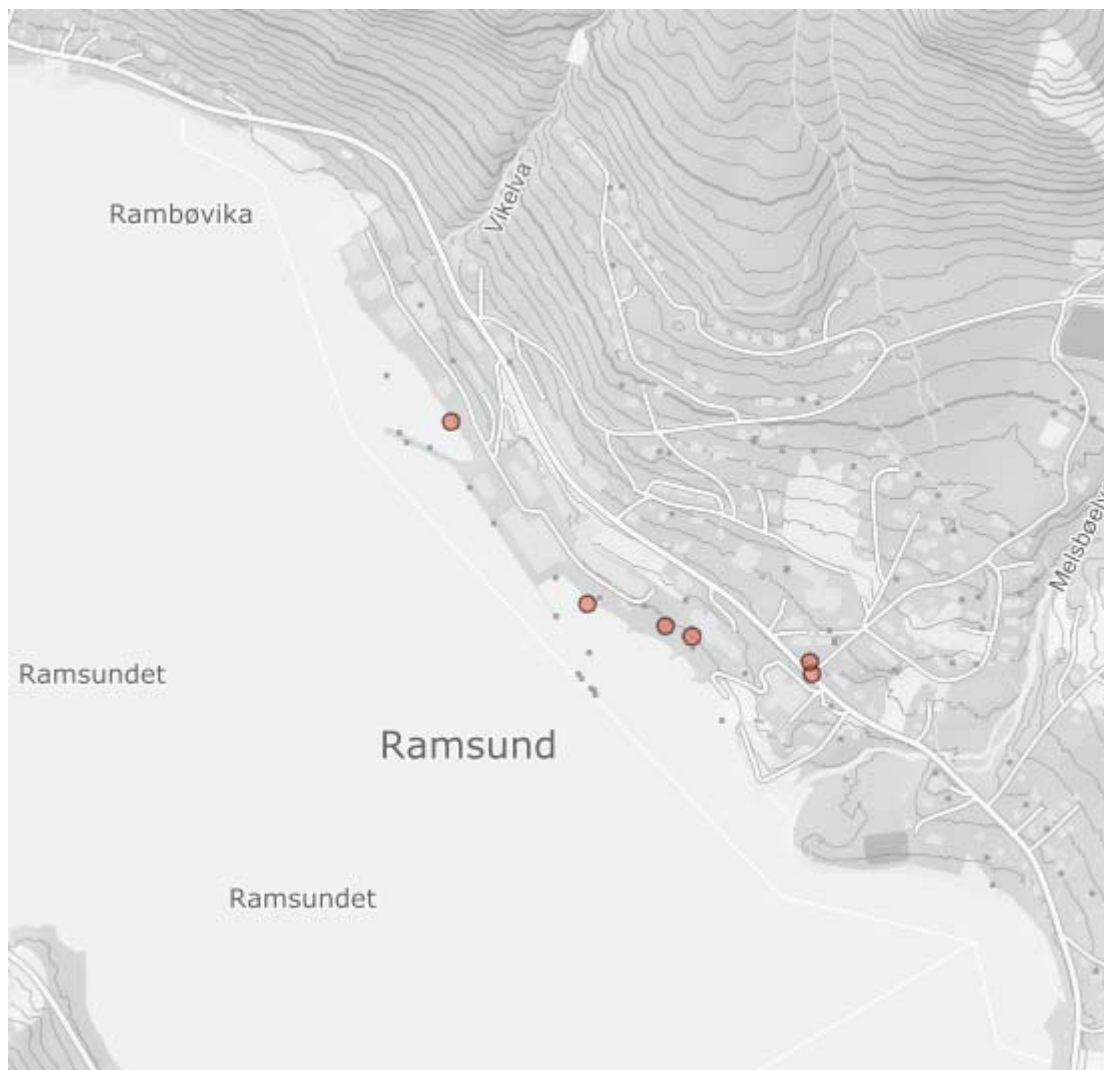
9.2 Forvaltningsområder rovvilt

Tiltaksplanen ligger innenfor forvaltningsområdet for gaupe. Tiltaket foregår kun innenfor allerede sterkt påvirkede arealer og vil ikke ha negative konsekvenser for denne arten.

9.3 Sensitive arter

Miljødirektoratet har en særskilt database over sensitive arter der eksakt geolokalisering ikke blir publisert offentlig. Denne utredningen har konferert med dette kartmaterialet og funnet at det ikke foreligger registreringer av sensitive arter, hverken i tiltaksområdet eller nærmere enn 3km i luftlinje, per medio november 2023.

9.4 Rødlistede arter i tiltaksområdet

Figur 4 Funn av rødlistede arter i tiltaksområdet

Artslisten for rødlistede arter i tiltaksområdet på Ramsund; fiskemåke, hønhauk, grønnfink, ærfugl og gråmåke. Alle artene, unntatt grønnfink, er tidligere omtalt under kapitlene for arter av forvaltningsinteresse.

Grønnfink vil ikke bli negativt påvirket av tiltaket siden hverken hekkeområder eller leveområder hvor arten finner næring vil bli ødelagt av tiltaket.

9.5 Rødlistede naturtyper

Området ble undersøkt med tanke på kartlegging etter Natur i Norge (NiN) i 2023. Dette var en forundersøkelse i forbindelse med annen kartlegging, og resulterte ikke i innrapportert NiN-kartlegging til Miljødirektoratet etter deres instruks. Det ble, etter to besøk i området, ikke registrert noen av de 111 naturtypene som Miljødirektoratets instruks ønsker registrert. Det må likevel påpekes at dette ikke var en fullstendig registrering på linje med det som ville blitt gjennomført dersom området skulle vært rapportert inn til Miljødirektoratet. Det påpekes også her at deler av veikantene i planområdet vil kunne inneholde noen få og små forekomster av seminaturlig eng på sterkt endret mark (T32 i NiN 2.0) i veikantene.

Artsmangfoldet i disse er ikke nøyere undersøkt og var ikke i blomstring ved forundersøkelsene i planområdet.

I denne undersøkelsen inngikk ikke marine naturtyper. Dette var satt bort til et konsulentfirma som arbeidet med den marine delen av planarbeidet.